

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Redzik (przewodniczący)

SSN Oktawian Nawrot (sprawozdawca)

SSN Tomasz Przesławski

w sprawie ze skargi M. G.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. akt
VIII AKa 128/23,

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych
w dniu 3 października 2024 r.,

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. akt VIII AKa 128/23 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. przyznaje skarżącemu M. G. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie sumę pieniężną w wysokości 2000 (dwa tysiące) złotych za okres od 12 lipca 2021 r. do 2 lipca 2024 r.;**
- 3. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżącego M. G. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia jego doręczenia Skarbowi Państwa – Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;**

4. zwraca ze Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżącego M. G. kwotę 200 (dwieście) złotych tytułem uiszczonej opłaty od skargi;

5. oddala skargę w pozostałym zakresie.

Oktawian Nawrot Adam Redzik Tomasz Przesławski

Skargą z 5 czerwca 2024 r. M. G., zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika wniósł o: (1) stwierdzenie, iż w sprawie prowadzonej przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie pod sygn. akt VIII AKa 128/23 nastąpiła przewlekłość postępowania, (2) przyznanie skarżącemu od Skarbu Państwa kwoty w wysokości 5000 zł, oraz (3) zwrot wszelkich kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że wnioskiem z 12 lipca 2021 r. skarżący domagał się zasądzenia na jego rzecz kwoty 5000 zł tytułem niesłusznego zatrzymania przez Policję 30 października 2020 r. Wyrokiem z 26 października 2022 r., w sprawie V Ko 353/21, Sąd Okręgowy w Warszawie przyznał na rzecz skarżącego kwotę 3500 zł. Na skutek apelacji wniesionej przez Skarb Państwa – Komendanta Stołecznego Policji, 10 stycznia 2023 r., sprawa trafiła do Sądu Apelacyjnego w Warszawie II Wydział Karny i została zarejestrowana pod sygn. akt II AKa 18/23. W dniu 1 października 2023 r., w ramach zmian organizacyjnych Sądu, sprawa została przeniesiona do VIII Wydziału Karnego, gdzie została zarejestrowana pod sygn. akt VIII AKa 128/23. Do dnia wniesienia skargi na przewlekłość postępowania, tj. 5 czerwca 2024 r., Sąd Apelacyjny nie podjął żadnych czynności zmierzających do rozstrzygnięcia sprawy. Od wniesienia wniosku inicjującego postępowanie (lipiec 2021 r.) minęło już niemal 3 lata, a od ostatniej czynności zmierzającej do wyjaśnienia sprawy, tj. zarejestrowania sprawy w Sądzie Apelacyjnym, minął już rok i 5 miesięcy. W ocenie skarżącego, biorąc pod uwagę zgromadzony w sprawie materiał dowodowy oraz charakter sprawy należy stwierdzić, iż długość postępowania nie jest w żaden sposób uzasadniona. Sposób prowadzenia

postępowania przez Sąd godzi w prawo skarżącego do sprawiedliwego i publicznego rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd. Jak wskazał skarżący, z uwagi na szczególny charakter sprawy oraz czas trwania przewlekłości, zasadnym jest zasądzenie na rzecz M. G. kwoty 5000 zł.

Skarb Państwa – Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie, w odpowiedzi na skargę z 6 sierpnia 2024 r. zgłosił swój udział w postępowaniu i wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga zasługiwała na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „u.s.p.p.”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 u.s.p.p., dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania

od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

Z analizy akt sprawy wynika, że 12 lipca 2021 r. M. G., zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosł do Sądu Okręgowego w Warszawie o przyznanie od Skarbu Państwa kwoty 5000 zł tytułem niesłusznego zatrzymania skarżącego przez Policję w dniu 30 października 2020 r. Wyrokiem z 26 października 2022 r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie zasądził od Skarbu Państwa na rzecz M. G. kwotę 3500 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z ustawowymi odsetkami za uchybienie terminowi płatności od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty. W dniu 5 grudnia 2022 r. Skarb Państwa wniosł apelację od wyroku Sądu Okręgowego, która po nadaniu biegu wraz z aktami sprawy,

10 stycznia 2023 r. trafiła do Sądu Apelacyjnego w Warszawie. W dniu 10 stycznia 2023 r. sprawę zarejestrowano w rep. II AKa 18/23 i skierowano do SLPS celem wylosowania sędziego referenta, które przeprowadzono 13 stycznia 2023 r. Na podstawie zarządzenia z dnia 2 października 2023 r. nr 79/23 Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dniem 2 października 2023 r. sprawę zarejestrowano w rep. VIII AKa 128/23, pozostawiając w referacie dotychczasowego sędziego. W dniu 9 października 2023 r. sprawę skierowano do wylosowania pozostałych członków składu. Zarządzeniem z 12 czerwca 2024 r. termin rozprawy apelacyjnej wyznaczono na dzień 2 lipca 2024 r. Wyrokiem z 2 lipca 2024 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie utrzymał w mocy wyrok w zaskarżonej części.

W świetle przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz okoliczności faktycznych sprawy, nie ulega wątpliwości, iż w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie wystąpiła przewlekłość postępowania. Od dnia wpływu apelacji do dnia wniesienia skargi na przewlekłość postępowania Sąd Apelacyjny w Warszawie w zasadzie, poza przydzieleniem składu orzekającego, nie podejmował żadnych czynności zmierzających do rozpoznania sprawy. Rozprawa apelacyjna nie została wyznaczona przez okres od 13 stycznia 2023 r. do 12 czerwca 2024 r., a więc przez prawie rok i 5 miesięcy. Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie pod sygn. akt VIII AKa 128/23 wystąpiła przewlekłość postępowania, a także nie uwzględnił argumentacji podniesionej przez uczestnika postępowania, który tłumaczył się znacznym obciążeniem sędziów sprawami AKa, a także dokonany podziałem wydziału karnego na dwa wydziały, co w istotnym stopniu zdeorganizowało pracę i wpłynęło na sprawność postępowań. Po pierwsze, znaczy wpływ spraw, problemy kadrowe i obciążenie sędziów pracą pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121). Obciążenie pracą, ilość spraw oraz stan kadry orzeczniczej, co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań,

czy też uchybień ze strony Sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (por. zamiast wielu postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120). Po drugie, niewątpliwie przewlekłość postępowania w sprawie VIII AKa 128/23 wywołana została reorganizacją wydziału karnego, która spowodowała konieczność ponownej rejestracji sprawy i przydziału składu sędziowskiego, a w efekcie, co przyznał sam uczestnik postępowania, spowodowało dezorganizację pracy i wpłynęło na sprawność postępowań. Ta zaś okoliczność niewątpliwie obciąża Skarb Państwa i przemawia za stwierdzeniem, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. akt VIII AKa 128/23 nastąpiła przewlekłość postępowania.

Konsekwencją stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie wystąpiła przewlekłość postępowania, jest obowiązek Sądu Najwyższego rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania skarżącego o zasądzenie na jego rzecz kwoty 5000 zł tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej.

Orzekając o przyznaniu skarżącemu od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie sumy pieniężnej w wysokości 2000 zł, Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 u.s.p.p., minimalna wysokość sumy pieniężnej jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Ponieważ postępowanie w niniejszej sprawie rozpoczęło się 12 lipca 2021 r., tj. w dniu wpływu do Sądu Okręgowego w Warszawie wniosku o przyznanie zadośćuczynienia, to za każde z dwóch zakończonych lat postępowania liczonych do zakończenia postępowania przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, na rzecz skarżącego od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie należałoby przyznać kwotę 1000 zł, jednakże z uwagi na ustawowe zastrzeżenie minimalnej odpowiedniej sumy pieniężnej w kwocie 2000 zł, tę też kwotę należało przyznać skarżącemu.

Jednocześnie Sąd nie znalazł podstaw do przyznania skarżącemu pełnej żądanej przez niego kwoty 5000 zł. Sąd Najwyższy w sprawie nie stwierdził żadnych szczególnych przesłanek za tym przemawiających, zaś skarżący

w zakresie wnioskowanej kwoty nie przytoczył jakiejkolwiek argumentacji. Samo zaś twierdzenie, że sprawa ma szczególny charakter dla skarżącego, zaś zwłoka w rozpoznaniu sprawy wywołała u skarżącego krzywdę jest lakoniczne oraz gołosłowne i w konsekwencji nie może zostać uwzględnione.

Z tych też względów, skarga podlegała oddaleniu w pozostałym zakresie.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 2 i 4 u.s.p.p. orzekł jak w pkt. 1 i 2 sentencji postanowienia, oddalając skargę w pozostałym zakresie na podstawie art. 12 ust. 1 u.s.p.p. w punkcie 5.

O kosztach postępowania skargowego w punkcie 3 postanowienia orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1964 ze zm.).

Podstawę orzeczenia o kosztach sądowych w pkt 4 postanowienia – uiszczonej przez skarżącego opłacie od skargi w kwocie 200 zł – stanowi art. 17 ust. 3 u.s.p.p., zgodnie z którym uwzględniając lub odrzucając skargę, sąd z urzędu zwraca uiszczoną od niej opłatę.

Oktawian Nawrot Adam Redzik Tomasz Przesławski

[SOP]

[ał]